

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
проекту постанови Кабінету Міністрів України
«Про затвердження Технічного регламенту природного газу»

I. Визначення проблеми

Проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу» розроблено відповідно до статей 12 і 18 Законів України «Про ринок природного газу» з урахуванням положень Законів України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності», «Про загальну безпечність нехарчової продукції», Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823, Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2494, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1379/27824, Кодексу газосховищ та критеріїв, згідно з якими до певного газосховища застосовується режим договірної доступу або режим регульованого доступу, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2495 та з урахуванням положень європейських стандартів (EN).

В Україні якість природного газу (його фізико-хімічні показники), що постачається споживачам, у тому числі населенню, повинна відповідати стандарту ГОСТ 5542-87 «Газы горючие природные для промышленного и коммунально-бытового назначения. Технические условия».

Стандарт встановлює мінімально допустиме значення нижчої теплоти згоряння природного газу 7600 ккал/м³ (31,8 МДж/м³). Допустимий діапазон вищого числа Воббе регламентується від 9840 ккал/м³ (41,2 МДж/м³) до 13020 ккал/м³ (54,5 МДж/м³) з допустимим максимальним відхиленням від номінального значення $\pm 5\%$. Але зазначеним вище стандартом вміст метану, азоту, водню чи важких вуглеводнів у природному газу не нормується.

Кодексом газотранспортної системи, затвердженим постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 р. за № 1378/27823, встановлюються норми якості, фізико-хімічні показники та інші характеристики природного газу, але не для споживача, а для газу, який допускається до транспортування газотранспортною системою.

Наказом ДП «УкрНДНЦ» від 10.07.2017 № 169 «Про перенесення терміну скасування чинності в Україні міждержавних нормативних документів» перенесено термін скасування стандартів СРСР, а саме:

ГОСТ 12.1.007-76 «ССБТ. Вредные вещества. Классификация и общие требования безопасности»;

ГОСТ 12.1.011-78 «ССБТ. Смеси взрывоопасные. Классификация и методы испытаний».

Наказом ДП «УкрНДНЦ» від 25.12.2015 № 209 «Про скасування національних стандартів, які розроблені на основі міждержавних стандартів, що розроблені до 1992 року, та скасування міждержавних стандартів в Україні, що розроблені до 1992 року»

та від 14.12.2015 № 187 «Про скасування міждержавних стандартів в Україні, що розроблені до 1992 року» скасовано ряд стандартів СРСР, а саме:

ГОСТ 20060-83 «Газы горючие природные. Методы определения содержания водяных паров и точки росы влаги;

ГОСТ 20061-84 «Газы горючие природные. Метод определения температуры точки росы углеводородов»;

ГОСТ 26374-84 «Газы горючие природные. Метод определения общей и органической серы»;

ГОСТ 10062-75 «Газы природные горючие. Метод определения удельной теплоты сгорания» та інші.

Наразі, наказом ДП «УкрНДНЦ» від 26.12.2017 № 459 чинність ГОСТу 5542-87 «Газы горючие природные для промышленного и коммунально-бытового назначения. Технические условия» продовжується до затвердження нового нормативно-правового акта щодо якості та безпечності природного газу, який відповідатиме європейським та міжнародним стандартам.

Крім того, у чинних нормативно-правових актах не встановлено вимоги безпечності природного газу (концентраційні межі спалахування, температури спалахування, відсутня оцінка відповідності та моніторинг природного газу тощо).

У зв'язку з цим, виникає необхідність контролювати показники якості природного газу вздовж усього ланцюга постачання не в добровільному порядку, а в обов'язковому застосуванні норм щодо якості природного газу, які будуть затверджені на нормативно-правовому рівні.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	Так	—
Держава	Так	—
Суб'єкти господарювання	Так	—
у тому числі суб'єкти малого підприємництва	Ні	+

Визначена проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, тому питання затвердження Технічного регламенту регулюють актами Кабінету Міністрів України.

Також, визначена проблема не може бути вирішеною за допомогою діючих регуляторних актів, оскільки на даний час не існує нормативно-правового акта, який вирішив би визначену проблему.

II. Цілі державного регулювання

Цілями державного регулювання проекту є:

впровадження в Україні вимоги до якості природного газу відповідно до вимог країн Європейського Союзу;

впровадження гармонізованих з європейськими національних стандартів України щодо якості та безпечності природного газу;

надання споживачам природного газу належної якості та зменшити соціальне напруження серед населення;

підвищення відповідальності суб'єктів господарювання за якість природного газу шляхом впровадження в Україні системи технічного регулювання у газовій сфері через

процедури оцінки відповідності під час введення в обіг та надання на ринку природного газу;

впровадження засад державного ринкового нагляду у сфері газопостачання.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
<p>Альтернатива 1. Прийняття проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу»</p>	<p>Проєкт регуляторного акту розроблено відповідно до положень Закону України «Про ринок природного газу» щодо визначення якості природного газу технічними регламентами та нормами.</p> <p>Проєкт встановлює обов'язкові до застосування вимоги до якості та безпечності природного газу на заміну вимогам, встановленим у стандарті ГОСТ 5542-87.</p> <p>Основні положення, норми якості та безпечності, встановлені у проєкті, відповідають європейським стандартам та враховують національні особливості.</p> <p>Затвердження проєкту дозволить запровадити в Україні обов'язкові норми якості та безпечності природного газу; впровадити механізми технічного регулювання, що відповідатимуть європейським стандартам та створять умови для усунення технічних бар'єрів у торгівлі; забезпечать можливість незалежного контролю та оцінки відповідності природного газу, що сприятиме захисту життя та здоров'я людини, національній безпеці та запобіганню підприємницькій практиці, що вводить споживача в оману.</p> <p>Прийняття регуляторного акта є єдиним прийнятним способом для досягнення встановленої мети.</p>
<p>Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.</p>	<p>Така альтернатива досягнення цілей державного регулювання не дозволить вирішити проблеми, зазначені у розділі 1, а також не дозволить досягти цілей державного регулювання.</p> <p>Залишення існуючої ситуації без змін призведе до:</p> <p>подальшого постачання неякісного природного газу, який надходить до помешкань громадян за технічно застарілим стандартом СРСР ГОСТ 5542-87 «Газы горючие природные для промышленного и коммунально-бытового назначения. Технические условия»;</p> <p>не виконання Україною відповідних зобов'язань у сфері технічного регулювання в рамках Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом;</p> <p>На підставі вищевикладеного можна дійти висновку, що від такої альтернативи необхідно відмовитись виходячи з інтересів держави, суб'єктів господарювання та споживачів.</p>

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу»	Прийняття проекту сприятиме: впровадженню в Україні обов'язкових вимог до якості та безпечності природного газу, ідентичних до вимог країн Європейського Союзу, що дозволить усунути технічні бар'єри у торгівлі та спростити доступ до газового ринку ЄС; імплементації європейських стандартів, що забезпечить виконання Україною зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, у енергетичній сфері; створенню умов державному ринковому нагляду ефективно контролювати ринок природного газу.	Відсутні
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Відсутні	Альтернатива є неприйнятною, оскільки: не передбачає нормативно-правового регулювання якості та безпечності природного газу; не виконання Україною відповідних зобов'язань у сфері технічного регулювання в рамках Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу»	Впровадження проекту забезпечить громадян України: якісним та безпечним природним газом; щомісячною поінформованістю споживачів про якість природного газу; захист прав та інтересів споживача.	Витрати залишаться на існуючому рівні.

Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Відсутні	Залишення існуючої ситуації без змін створить ризики постачання неякісного природного газу, який надходить до помешкань споживачів за технічно застарілим стандартом СРСР ГОСТ 5542-87 «Газы горючие природные для промышленного и коммунально-бытового назначения. Технические условия», що ставить під загрозу надійність та безпечність постачання природного газу.

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання

Показник	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	2	348	—	—	350
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	0,6 %	99,4	—	—	100%

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу»	<p>Перехід на сучасні норми якості та безпечності природного газу, що підвищить рівень конкурентоспроможності підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках природного газу.</p> <p>Імплементация європейських стандартів на підприємствах України дозволить суб'єктам господарювання вийти на європейський науково-технічний рівень з постачання природного газу.</p> <p>Впровадження на підприємствах процедур оцінки відповідності та моніторингу природного газу збільшить прозорість діяльності суб'єктів господарювання та збільшить довіру споживачів.</p>	Не передбачаються

Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Відсутні	Залишення існуючої ситуації без змін не дозволить усунути технічні бар'єри у торгівлі та спростити доступ до газового ринку ЄС.
--	----------	---

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу»	Відсутні
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Відсутні

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу»	4	Цілі прийняття регуляторного акта можуть бути досягнуті повною мірою (проблема більше існувати не буде).
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	1	Неможливість досягнення цілей державного регулювання альтернативним способом. Проблема продовжить існувати.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця альтернативи у рейтингу
--------------------------	-------------------	--------------------	--

Альтернатива 1. Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу»	Дозволить запровадити в Україні обов'язкові норми якості та безпеки природного газу; впровадити механізми технічного регулювання, що відповідатимуть європейським стандартам та створять умови для усунення технічних бар'єрів у торгівлі; забезпечать можливість незалежного контролю та оцінки відповідності природного газу, що сприятиме захисту життя та здоров'я людини, національній безпеці та запобіганню підприємницькій практиці, що вводить споживача в оману.	Відсутні	Перше місце альтернативи у рейтингу, так як кількість вигод більша за кількість витрат. Впровадження регуляторного акта дозволить досягти зазначених цілей державного регулювання.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Відсутні	Подальше постачання неякісного природного газу, який надходить до помешкань громадян за технічно застарілим стандартом та не виконання Україною відповідних зобов'язань у сфері технічного регулювання в рамках Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.	друге місце альтернативи у рейтингу, так як вигод та витрат не передбачається. Альтернатива є неприйнятною, оскільки не забезпечує досягнення поставлених цілей.

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/ причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1.	Прийняття регуляторного акта забезпечить повною мірою досягнення цілей державного регулювання	Ризик зовнішніх чинників на дію запропонованого

Прийняття проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Технічного регламенту природного газу»	стосовно вимог до природного газу, утворення умов для усунення технічних бар'єрів у торгівлі, забезпечення енергетичної ефективності, національної безпеки, охорони навколишнього середовища, постачання споживачу якісного природного газу.	регуляторного акта не передбачається.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Альтернатива є неприйнятною, оскільки залишення ситуації без змін досягнення визначених цілей неможливе.	

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання визначеної проблеми є прийняття регуляторного акта, який сприятиме виконанню Україною зобов'язань у рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, що забезпечить впровадження в Україні міжнародних механізмів технічного регулювання у сфері якості природного газу, що відповідатимуть європейським стандартам, забезпечить можливість незалежного контролю та оцінки відповідності природного газу введеного в обіг та наданого споживачу.

Міністерство енергетики України для впровадження цього регуляторного акта, має здійснити наступні заходи:

погодження проекту регуляторного акта в центральних органах виконавчої влади;

подання регуляторного акта на розгляд Кабінету Міністрів України;

офіційне оприлюднення прийнятого Кабінетом Міністрів України регуляторного акту, відповідно до Конституції України та інших законодавчих актів.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акта залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Витрати на виконання вимог регуляторного акта для органів виконавчої влади не передбачаються.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акта

Регуляторний акт набирає чинності з моменту його публікації, крім додатку 3 до Технічного регламенту природного газу, який вступає в силу з 01.01.2025 року. Строк дії регуляторного акта не обмежується у часі, що дасть можливість досягти цілей державного регулювання.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акта

Прогнозовані показники результативності регуляторного акта:

- а) кількість проведених випробувань призначеними органами з оцінки відповідності, випробувальними лабораторіями, акредитованими Національним агентством з акредитації України, та виявлених порушень вимог Технічного регламенту;
- б) кількість скарг фізичних та юридичних осіб на незадовільну якість та тиск природного газу – зменшиться;
- в) розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта – не зміниться;
- г) кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта – поширюється на виробників природного газу, імпортерів, розповсюджувачів, уповноважених представників, а також операторів газотранспортної, газорозподільних систем, газосховищ та установок LNG;
- д) рівень проінформованості суб'єктів господарювання стосовно основних положень регуляторного акта – високий, оскільки його буде оприлюднено на офіційному сайті Міненерго.

Проект постанови та аналіз регуляторного впливу розміщено на офіційному веб-сайті Міністерства енергетики України в мережі Інтернет <http://mpe.kmu.gov.ua/>. Міністерство енергетики України у межах компетенції надає необхідні роз'яснення щодо норм проекту регуляторного акта.

IX. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акту

Відстеження результативності дії регуляторного акта будуть здійснюватися Міністерством енергетики України статистичним методом на основі аналізу показників результативності.

Базове відстеження результативності регуляторного акта буде здійснюватися після набрання ним чинності, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності.

Повторне відстеження здійснюватиметься через рік з дня набрання ним чинності, але не пізніше двох років з дня набрання чинності цього акту.

Одержані при здійсненні повторного відстеження значення показників результативності будуть порівнюватися із значеннями цих показників, що були одержані при здійсненні базового відстеження.

Періодичні відстеження результативності будуть здійснюватися раз на кожні три роки, починаючи з дня закінчення заходів з повторного відстеження результативності цього акта.

Міністр енергетики України

Герман ГАЛУЩЕНКО